

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 441-6501

Ügyszám: FRPS/646/2011/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

183/2012. (V. 23.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ 2011. október 28-án előterjesztett **panaszát** a 2012. május 23-án megtartott zárt ülésén – dr. Kádár András Kristóf testületi tag különvéleményével – hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést fogantató szerv – a Budapesti Rendőr-főkapitányság (továbbiakban: BRFK) VIII. Kerületi Rendőrkapitánysága – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben alapjogot csekély mértékben sértő intézkedésre került sor.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos 2011. október 28-án postai úton terjesztette elő a panaszát, amelyben egy 2011. október 23-án történt rendőri intézkedést kifogásolt.

I.

A panaszos a panaszbeadványában előadta, hogy a 2011. október 23-át Budapesten töltötte a barátnője társaságában. Előbb a Jobbik József nádor téri megemlékezését tekintették meg, majd átmentek a Corvin közbe, ahová a Pax Hungarica jelentett be ünnepi megemlékezést. A panaszos úgy tudja, hogy mindkét helyszínen törvényesen bejelentett rendezvényt tartottak, a szervezők a rendőrséggel előzetesen is, de a rendezvények ideje alatt is folyamatosan kapcsolatban voltak.

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

Útban a Jobbik rendezvényére, mivel vidéki emberek lévén nem ismerik eléggé a fővárost, még útbaigazítást is kértek egy rendőrjárórtól, aki közvetlen volt és segítőkész. A rendezvény ideje alatt rendőrökkel nem is találkoztak, mindösszesen a mellékutcákban látták, hogy egyébként jelentős rendőri egységek állnak készenlétben, azonban mindezt a járművek számából lehetett kikövetkeztetni, nem volt fenyegető erődemonstráció.

A másik rendezvény helyszínén viszont már korántsem ilyen kedvező kép fogadta őket. A 18 órakor kezdődő ünnepség előtt mintegy fél órával már a helyszínen volt a panaszos a párjával. Bejárták a helyszínt, a panaszos mesélt a barátnőjének a „Corvin köziek” harcáról, majd lementek a barátaik elé a közeli aluljáróba, a metró kijáratához. Ekkor egy csapat készenléti rendőr rohant le a lépcsőn, akiknek első útja a panaszoshoz vezetett. A panaszos és barátnője az ünnepnek és az időjárásnak megfelelő ruházatot viseltek, az intézkedésre a panaszos véleménye szerint nem adtak okot, viselkedésük nem volt feltűnő, az ünnepről beszélgettek.

Az egyik rendőr felszólította a panaszost, hogy igazolja magát. Nem köszönt, nem mutatkozott be, a panaszos kérésére sem közölte, hogy mi az igazoltatás indoka, majd miután a panaszos ismételtén kérte a tájékoztatást, annyi közölt, hogy „október 23-a van”. A panaszos ezek után jelezte a rendőrnek a felháborodását, majd közölte, hogy nem természetes velejárója az ünnepnek az igazoltatás, különösen nem ilyen színpadias formában. Átadta a személyi igazolványát, de a rendőr a lakcímkártyáját is kérte. A panaszos erre jelezte, hogy véleménye szerint a rendőrnek nincs joga, hogy a lakcímkártyát is elkérje, ezért azt nem fogja átadni. A panaszos azt is jelezte, hogy még mindig nem kapott tájékoztatást az intézkedés céljáról. Végül, miután többször hangot adott aggodalmainak, átadta a lakcímkártyáját is a rendőrnek, aki azonban a panaszos többszöri kérése ellenére sem közölte a nevét. A panaszos megrémült barátnőjét az időközben megérkező barátai kísérték fel az aluljáróból, aki végig azt kérdezte tőlük, hogy mit fognak a panaszossal történni, illetve azt hajtogatta, hogy „csak beszélgettünk, csak beszélgettünk”. A panaszost a barátnője csak a panaszos kérésére kísérte el, mivel az újra előtérbe került 2006-os események miatt nagyon félt, de a panaszos megígérte neki, hogy nem lesz semmi probléma a rendezvényeken. Utólag már látja azonban, hogy sajnos tévedett.

Időközben a panaszoshoz lépett W. F. r. őrnagy, aki hangsúlyozta, hogy a panaszos önként adta át a lakcímkártyáját. A panaszos elmondta, hogy ez igaz, valóban nem tépte ki a munkatársa a panaszos kezéből a kártyát, de miután ötször jelezte a panaszos, hogy szerinte nem jogszerű a lakcímkártya elkérése, majd közölte, hogy nem hajlandó átadni, azonban a rendőr újból határozottan felszólította, végül a panaszos eleget tett a kérésnek. Ezután percekig nem adták vissza a lakcímkártyát a panaszosnak, noha ő azt folyamatosan kérte a rendőröktől. Az intézkedést jogszerűen rögzítő férfire pedig rászóltak, noha a történetek eközben a rendőrség két kamerával is rögzítette.

A panaszos megadta az intézkedő és a kamerát kezelő rendőrök azonosító számait is.

Mindezek alapján kérte a panaszos a Testület vizsgálatát.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból az alábbiak állapíthatók meg.

1) T. T. r. főtörzsőrmester, szolgálatparancsnok 2011. december 11-én kelt jelentésében előadta, hogy 2011 október 23-án 10 óra 30 perctől 2011. október 23-án 21 óráig a 2011. október 23-ai nemzeti ünnepnap alkalmából Budapest területén bejelentett rendezvényekkel kapcsolatos csapatszolgálati feladatot látott el, a BRFK IV. (Belvárosi) század IV. szakaszának állományában [a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (továbbiakban: Rtv.) 58. § (1) bekezdése alapján].

Szolgálat teljesítése során azt az utasítást kapták a Kinizsi 400-tól, hogy jelenjenek meg a Bp., VIII. kerület, F. krt.-i aluljáróban, mivel bejelentés érkezett arról, hogy ott egy nagyobb létszámú tömeg gyülekezik, akik közül többen „szélsőjobboldali” jegyeket hordozó ruházatban, a rendezvényhez mérten gyanúsán nagyméretű hátizsákokkal érkeztek.

Tekintettel arra, hogy ezzel egy időben az aluljárótól kb. 50 méterre, a Corvin közben egy nagy létszámú békés demonstráció (megemlékezés) folyt, azt az utasítást kapták a szakasz tagjai, hogy az aluljáróban tartózkodó személyeket vonják intézkedés alá az elrendelt fokozott ellenőrzés keretében [Rtv. 30. §; és a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 26. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont] és igazoltatásokat, ruházat-, és csomag átvizsgálásokat hajtsanak végre annak megelőzése érdekében, hogy megzavarják a békésen folyó demonstrációt.

Az utasításnak megfelelően, a szakasz tagjai szakaszoszlop alakzatban az Üllői út - Kisfaludy utca felé vezető lépcső irányából D. Zs. r. főtörzsszászlós rajparancsnok vezetésével mentek le az aluljáróba. Ekkor az aluljáró területét vizuálisan átvizsgálva megállapították, hogy ott valóban gyülekezik egy nagyobb létszámú tömeg, akik az átmenő forgalomtól jól láthatóan elhatárolódva várakoztak, többen – köztük a panaszoson – egyforma felsőruházat volt, ezzel is erősítve összetartozásukat. A tömegben több szélsőjobboldali „stílusjegyeket” magán viselő személy volt, valóban nagyobb hátizsákokkal, málhazsákokkal.

Ekkor a rendőrök az utasításnak megfelelően megkezdték az ott tartózkodó személyek igazoltatását a jogszabályi előírásoknak megfelelően (Rtv. 29. §, Szolgálati Szabályzat 25. §) Az intézkedés alkalmával mind rendszeresített bevetési ruházatot viseltek, a jelvények, illetve a jelvénytartó tartalmazó hímezett azonosítók az öltözködési szabályzatnak megfelelően ki voltak helyezve.

Az igazoltatásokat sorban kezdték meg, így D. Zs. r. főtörzsszászlós a hozzá legközelebb álló személlyel, a panaszossal szemben lépett fel. D. Zs. r. főtörzsszászlós az intézkedését tisztelgéssel, a panaszos nemének és a napszaknak megfelelő köszönéssel kezdte meg, majd tájékoztatta a panaszost, hogy a fent említett, gyülekezési jog hatálya alá tartozó rendezvényekkel kapcsolatban elrendelt fokozott ellenőrzés keretében igazoltatást fog végrehajtani, és felszólította a panaszost, hogy a személyazonosságát hitelt érdemlően igazolja.

T. T. r. főtörzsőrmester ezzel egy időben a panaszos mellett álló személyt vonta intézkedés alá, aki kezében egy felvételmódba állított videokamerát tartott, és a rendőri intézkedéseket rögzítette. Ezen személlyel szemben az intézkedést a r. főtörzsőrmester is tisztelgéssel, korának, nemének megfelelő köszönéssel kezdte, és közölte vele intézkedése okát, majd személyazonossága igazolására szólította fel. Az intézkedésre a fenti indokok alapján került sor, nem a kamerahasználat miatt. A kamerás személy a felszólításnak eleget téve átadta

személyazonosító igazolványát, melyet az ügyelettel rádiókapcsolatban lévő D. Zs. r. főörzsászlósnak átadott a r. főörzsőrmester abból a célból, hogy a körözési információs rendszeren ellenőrizze. Míg az ellenőrzés eredményére vártak, a kamerát tartó, intézkedés alá vont személy önként a r. főörzsőrmester felé fordította a kamera LCD kijelzőjét, és közölte, hogy nézze csak meg a r. főörzsőrmester, úgy rögzít képeket, hogy senkinek az arca nem kerül bele. Ekkor a rendőr közölte vele, ha nem okoz problémát, hogy felvételeket készít róla, mivel közszereplőként van jelen a helyszínen, nyugodtan filmezheti, csak annyit kért tőle, hogy a felvételeket ne használja fel illegális célokra vagy megváltoztatva.

Ezen intézkedés alkalmával a kamerát tartó személy és a panaszos közvetlen látószögében a r. főörzsőrmester, a r. főörzsászlós és a kamerát kezelő D. A. r. őrmester voltak. D. A. r. őrmester nem intézkedett egyik személlyel szemben sem, az ő feladata az intézkedések képi dokumentálása volt. [Rtv. 42. § (1) bekezdés]

Eközben a helyszínen megjelent W. F. r. őrnagy, akit a panaszos kérdőre vont, hogy miért igazoltatják őket. W. F. r. őrnagy bemutatkozott a panaszosnak, közölte vele, hogy ő a biztosítás parancsnoka, és tájékoztatta a panaszost az intézkedés okáról, és jogalapjáról. Ekkor a panaszos kérdőre vonta W. F. r. őrnagyot, hogy az őt igazoltató rendőr, D. Zs. r. főörzsászlós miért vette el a lakcímkártyáját. A r. főörzsászlós közölte, hogy ő nem kérte a lakcímkártyát, azt a panaszos önként adta át. A r. őrnagy kérdőre vonta a panaszost, hogy a lakcímkártyát önként adta-e át, vagy a rendőrök kérték el. A panaszos közölte, hogy önként adta át, de nem akarta, és kérdezte, hogy azt visszakérheti-e. Erre a r. főörzsászlós azt válaszolta, hogy természetesen, hiszen nincsen rá szükségük, és a nála lévő, priolálásra váró igazolványhalmazból kikereste a panaszos lakcímet igazoló hatósági igazolványát, majd visszaszolgáltatta azt.

Ezt követően W. F. r. őrnagy teljes körű tájékoztatást adott a panaszosnak a panasztételi jogát illetően, és még egyszer megadta nevét, rendfokozatát, beosztási helyét, majd közölte, hogy amennyiben panasszal kíván élni, hivatkozzon rá nyugodtan. Erre a panaszos egy lapra felírta a r. őrnagy nevét, és a hozzá legközelebb álló személyek, azaz D. Zs. r. főörzsászlós, D. A. r. őrmester és a r. főörzsőrmester jelvényszámait.

Az intézkedés alá vont személyek az ellenőrzést követően visszakapták igazolványaikat, az intézkedés befejeződött velük szemben, a rendőrök ezután továbbfolytatták az ott tartózkodó csoportosulás tagjainak igazoltatását.

A r. főörzsőrmester ismételtlen leszögezi, hogy nem ő intézkedett a panaszossal szemben, vele semmilyen kommunikációt nem folytatott. Magánjellegű beszélgetést D. Zs. r. főörzsászlós sem folytatott vele. D. A. r. őrmester egyik személlyel szemben sem intézkedett, beszélgetést egyik személlyel sem folytatott.

Az intézkedés alá vont személyekről igazoltató lapot töltöttek ki, a nevük, születési helyük, és idejük, anyjuk neve, illetve az igazoltatás helye, ideje rögzítésével. Ezen igazoltató lapokat a szolgálati feladat befejeztével P. A. r. törzsőrmester gyűjtötte össze W. F. r. őrnagy utasítására.

2) D. Zs. r. főörzsászlós 2011. december 11-én kelt jelentésében előadta, hogy a konkrét eset alkalmával utasításra intézkedett az elrendelt fokozott ellenőrzés miatt. A szolgálati

fellépése megfelelt az Rtv. 20. § (2) bekezdésben foglaltaknak. Az intézkedés igazoltatásból, priorálásból és RK lap felvételéből állt. A r. főtörzszászlós és a panaszos között nem zajlott le magánbeszélgetés. Az intézkedésben a teljes szakasz bevetési ruházatban vett részt. Az igazoltatás kulturált, nyugodt hangnemben zajlott. A panaszos az intézkedés során megkapta a szükséges tájékoztatásokat. A panaszostól csak a személyazonosság igazolására alkalmas hatósági igazolványt kérték el.

3) D. A. r. őrmester 2011. december 11-én kelt jelentésében előadta, hogy a panaszossal szemben lefolytatott rendőri intézkedést D. Zs. r. főtörzszászlós hajtotta végre, a r. őrmesternek csak az intézkedés videokamerával történő rögzítése volt a feladata. Tevélegesen nem vett részt az igazoltatásban.

4) S. L. r. őrnagy, kapitányságvezető 2011. december 12-én kelt parancsnoki kivizsgálásában előadta, hogy 2011. október 23-án a BRFK IV. számú (Belvárosi) ideiglenes csapatszolgálati század IV. szakasza (BRFK VIII. Kerületi Rendőrkapitányság állománya) Budapest Rendőrfőkapitányának Rendészeti Helyettese berendelője alapján csapatszolgálati feladatot hajtott végre a 2011. október 23-i nemzeti ünnep biztosításán a vonatkozó biztosítási terv alapján.

A biztosítási törzs utasítása alapján a szakaszt kb. 17 óra 40 perctől 20 óráig a Budapest VIII. kerület, Corvin közben megrendezett megemlékezések rendőri biztosításának tartalékként alkalmazták.

Ennek során a biztosítási törzs utasítására a szakasz a Corvin negyed metrómegálló aluljáróban intézkedés alá vont egy csoportosulást. A rendőri egység parancsnoka W. F. r. őrnagy, századparancsnok volt. A rendőri intézkedésről az Rtv. 42. § (1) bekezdés alapján videofelvétel készült. Az igazoltatott személyekről az Rtv. 29. § (3) bekezdés alapján igazoltató lapot (RK lap) állítottak ki, körözésben történő ellenőrzésüket követően további intézkedés nem vált szükségessé, ezért a rendőri intézkedéseket befejezték. A rendőri intézkedések kapcsán a helyszínen panasz nem érkezett, ezért írásos anyag az ügyben nem keletkezett. Az RK lapokat az összes intézkedés alá vont személy tekintetében összegyűjtötték és a BRFK Rendészeti Szervek Közrendvédelmi Főosztály Mosonyi utcai objektumában a szolgálatirányító parancsnoknak átadták. Az intézkedésről készült videofelvételt ugyancsak a BRFK Rendészeti Szervek Közrendvédelmi Főosztály munkatársának adták át, mivel a rögzítő berendezést (kamerát) is ezen szerv biztosította.

Tekintettel arra a tényre, hogy rendőri jelentés nem készült, a kapitányságvezető meghallgatta a panaszban jelvénytisztség alapján megjelölt rendőröket, akik elmondták, hogy az intézkedést csak D. Zs. r. főtörzszászlós folytatta le a panaszossal szemben. Az intézkedés az Rtv. 20. §-ában, illetve a Szolgálati Szabályzat 5. §-ában meghatározott előírásoknak megfelelően történt. D. A. r. őrmester a rendőrségi kamerát kezelte, T. T. r. főtörzsrőrmester pedig egy másik személyt, a panaszos által is megemléltetett, felvételt készítő állampolgárt vonta intézkedés alá. Az intézkedés során kulturált hangnemben intézkedtek a mindvégig kötekedő intézkedés alá vont személlyel, fellépésük nem volt bántó, sértő, kirekesztő, avagy megalázó. T. T. r. főtörzsrőrmester előadta továbbá, hogy nem szólította fel a személyt a kamerázás abbahagyására, csak intézkedés alá vonta. Az intézkedés alá vont személyeket a körözési rendszerben ellenőrizték, majd RK lapokat állítottak ki, és az intézkedést befejezték. Ezt követően a rendőri egység parancsnoka, W. F. r. őrnagy a panaszost ismételt tájékoztatta az intézkedés okáról és a jogorvoslati lehetőségeiről.

Az intézkedés oka az Rtv. 11. § (1) bekezdése és 12. § (1) bekezdése volt, a jogalapja az Rtv. 30. §, figyelemmel Budapest Rendőrfőkapitánya által a fenti tervben elrendelt fokozott ellenőrzésre. Ezzel kapcsolatban a rendőrök teljesítették az Rtv. 20. § (2) bekezdésében és a Szolgálati Szabályzat 5. § (1) bekezdésében foglalt tájékoztatási kötelezettségüket.

A rendőrök szakaszerőben mentek le az aluljáróba, ahol 2-3 fős csoportokra oszlottak és megkezdték a tömeg igazoltatását, melyet kamerával dokumentáltak. A lekérést és adatrögzítést követően a rendőrök az aluljárót elhagyták. Az intézkedés során magánjellegű beszélgetést a rendőrök nem folytattak, a jogszabályban foglalt jogaik és kötelezettségeik teljesítése érdekében szükséges kommunikációt folytattak. Az intézkedésben 20 fő rendőr vett részt, a panaszossal szemben konkrétan 1 fő intézkedett, 1 fő pedig kamerával rögzítette az intézkedést. Az intézkedő rendőrök bevetési ruházatban látták el szolgálatukat. Az intézkedést kulturált, a hivatalos jogviszonyban elvárt és szükséges hangnemben folytatták le. A panaszos megkapta a szükséges tájékoztatást az intézkedés kapcsán. A rendőrök tőle csupán a személyazonosító adatait hitelt érdemlően igazoló hatósági igazolványt kérték el.

A panaszossal szemben a panaszolt intézkedéssel összefüggésben nem indult sem büntető-, sem szabálysértési eljárás.

A kapitányságvezető a kivizsgálás során nem állapított meg a rendőrök részéről elkövetett bűncselekményt, szabálysértést vagy fegyelemsértést, ezért velük szemben büntető feljelentést nem tett, illetve fegyelmi eljárás megindításáról nem intézkedett.

5) Az intézkedésről készült rendőrségi felvételek az alábbiakat tartalmazzák.

MOV001 elnevezésű videofelvételen a metróaluljáróban igazoltató rendőrök látszanak, egy szélsőjobboldali jegyeket hordozó ruházatban (fekete katonai jellegű ruházat, árpádsávós sál) lévő csoport jelenik meg a metrófeljárónál.

MOV002 elnevezésű felvétel szintén az igazoltatásokat pásztázza, a 25. másodperctől látszik a panaszos igazoltatása a távolban. Az eseményeket egy a panaszos mellett álló férfi is rögzíti videokamerával.

MOV003 elnevezésű, 21 másodperc hosszúságú videofelvételen több személy, köztük a panaszos igazoltatása látszik a metróaluljáróban. Két prioritást végző rendőr is egy-egy lakcímkártyát tart a kezében. A panaszos valakivel telefonon beszél, a szöveg nem érthető. Mellette egy férfi, akit szintén igazoltatnak, kamerával rögzíti az eseményeket. Összesen 5 rendőr áll a panaszos körül, ebből kettő épp az adatok prioritálását végzi.

MOV004 elnevezésű 1 perc 55 másodperc hosszúságú videofelvételen a panaszos egy rendőrrel beszél. A panaszos zöld kabátot és a Hatvannégy Vármegye Ifjúsági Mozgalom lógójával ellátott pólót visel. A panaszos megkéri a kamerázó rendőrt, hogy őt ne vegye. A rendőr valamit mond neki, mire a panaszos közli, hogy neki lehet, de azért felírja a kamerázó rendőr azonosítóját. A mellette álló rendőr segít neki leolvasni az azonosítót, majd tovább beszélgetnek. A beszélgetés tartalma nem hallható. Ezután a panaszosnak visszaadják a személyi igazolványát és a panaszos annak a rendőrnek is rögzíti az azonosító számát és a nevét, akitől az okmányokat visszakapta. Ezután az a rendőr is megadja az azonosító adatait, akivel addig a panaszos beszélgetett. Tisztázzák azt is, hogy ez a rendőr az egységparancsnok, azt is mondja a rendőr, hogy ha a panaszos panaszt akar tenni, akkor rá hivatkozzon. Ezután

tovább beszélgetnek, de a háttérzaj miatt nem kivehető a beszélgetés tartalma. Ezután látszik, hogy a panaszos az irattartótokba visszarakja a személyi igazolványát és a lakcímkártyáját.

MOV005 elnevezésű felvételen egy kopaszra borotvált fejű férfiakkól álló csoportot (véltetően a MOV001 elnevezésű felvételen látható személyeket) igazoltatnak, az egyik férfi megkérdi, hogy a lakcímkártya is kell-e, mire az intézkedő rendőr nemet int a fejével.

6) A BRFK Hivatalának vezetője 2012. március 21-én kelt levelében előadta, hogy az október 23-i nemzeti ünnep kapcsán elrendelt fokozott ellenőrzésről szóló egyedi utasítás nem áll a BRFK rendelkezésére.

A BRFK VIII. Kerületi Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztály vezetőjének tájékoztatása szerint a sérelmezett intézkedést foganatosító rendőrök a kérdéses jelentéseikben a Rendőrkapitányság vezetője által 2011. szeptember 26. és október 31. közötti időszakra elrendelt fokozott ellenőrzésre utalhattak, amely azonban nem kifejezetten az október 23-i nemzeti ünnepel összefüggő, de az érintett időszakra vonatkozóan is értelmezendő rendőri feladatokat határozott meg.

Az országos rendőrfőkapitány 2011. szeptember 23-tól 2011. október 31-ig terjedő időszakra az ország egész területére kiterjedő idegenrendészeti és migrációs fokozott ellenőrzést rendelt el, amelyről szóló közleményt csatolta a levélhez az osztályvezető.

A közlemény szerint a Magyarországot is érintő, az utóbbi időszakban erősödő, a Balkánról Nyugat-Európába irányuló illegális migráció visszaszorítása érdekében az országos rendőrfőkapitány 2011. szeptember 23-tól 2011. október 31-ig országos idegenrendészeti és migrációs fokozott ellenőrzést rendelt el. Az ellenőrzés – mivel Magyarországot az illegális határátlépők jellemzően tranzit országnak használják – az ország egész területére érvényes.

A Hivatal vezetője mellékelte továbbá a BRFK VIII. Kerületi Rendőrkapitányság vezetője által 2011. szeptember 26-án aznapról 2011. október 31-ig terjedő időszakra elrendelt fokozott ellenőrzésről szóló utasítást. Eszerint Józsefváros területén az elmúlt 15 éven a közbiztonság megszilárdítása területén igen nagy eredményeket értek el a BRFK VIII. Kerületi Rendőrkapitányság és társszervei, valamint a területi önkormányzat. A lakosság megfelelő biztonságérzetének fenntartása folyamatos feladatot ró a rendőrhatalomra. A lakossági elvárások alapján igazodni kell a kistérségek, települések lakosainak igényeihez. Az erőszakos bűncselekmények és a prostitúció, valamint a prostitúcióhoz kapcsolódó jogsértő cselekmények visszaszorítását követően elérkezett az idő, hogy a lakosság mindennapjait zavaró kisebb fokú cselekményekkel is koncentráltan, feladatorientáltan foglalkozzanak az illetékes hatóságok. A fentiek alapján szükséges olyan intézkedés-sorozatot végrehajtani, amely a lakosság életét zavaró kisebb fokú szabálysértések megszüntetésére irányul, különös tekintettel a közterület engedély nélküli használatára, a köztisztasági szabálysértésekre, a szeszesital engedély nélküli fogyasztására, az ebtartási szabályok megsértésére, a közterület megsértésére, a koldulásra, a tűzvédelmi szabálytalanságokra, a közterületen jogosulatlanul életvitelszerűen tartózkodásra, a tiltott helyeken való dohányzásra, valamint a kukázási tilalom megszegésére.

7) Dr. Á. E. r. őrnagy, a BRFK Rendészeti Szervek Biztosítási Osztályának vezetője 2012. április 17-én kelt tájékoztatásában előadta, hogy a BRFK Rendészeti Szervek Biztosítási Osztálya által készített biztosítási terv fokozott ellenőrzéssel kapcsolatos rendelkezést 2011.

október 23-a vonatkozásában nem tartalmaz, valamint ahhoz kapcsolódóan fokozott ellenőrzés elrendeléséről szóló egyedi utasítás sem áll rendelkezésre.

III.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és a Szolgálati Szabályzat rendelkezéseire – a panaszos kifogásaival összefüggésben az alábbi megállapításra jutott.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedések érintették a panaszosnak – az intézkedés időpontjában hatályos – a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény 2. §-ának (1) bekezdéséből levezetett tisztességes eljáráshoz való jogát, az 59. § (1) bekezdésben foglalt személyes adatok védelméhez való jogát.

1) A Testület először a panaszos igazoltatásának a jogszerűségét vizsgálta.

A szolgálatparancsnok előadása szerint utasítás alapján vonták igazoltatás alá a panaszost, mivel bejelentés érkezett arról, hogy nagyobb létszámú tömeg gyülekezik a metróaluljáróban, akik közül többen szélsőjobboldali jegyeket hordozó ruházatot viselnek. A rendőrök arra kaptak utasítást, hogy az október 23-i nemzeti ünnep kapcsán elrendelt fokozott ellenőrzés keretében, az Rtv. 30. §-a alapján foganatosítsanak igazoltatásokat és ruházat-, illetve csomagátvizsgálásokat, nehogy megzavarják az aluljáróban gyülekező személyek a közelben békésen folyó demonstrációt. Ekkor utasításra megkezdték az ott tartózkodó személyek igazoltatását az Rtv. 29.§-a alapján.

A kapitányságvezető az intézkedés jogalapjaként szintén az Rtv. 30.§-át jelölte meg, figyelemmel Budapest rendőrfőkapitánya által biztosítási tervben elrendelt fokozott ellenőrzésre.

A BRFK Hivatalának tájékoztatása szerint ugyanakkor az október 23-i nemzeti ünnep kapcsán elrendelt fokozott ellenőrzésről szóló egyedi utasítás nem áll a BRFK rendelkezésére. Az adott területre és időszakra nézve csupán az országos rendőrfőkapitány által az egész ország területére elrendelt idegenrendészeti és migrációs fokozott ellenőrzés, illetve a BRFK VIII. kerületi rendőrkapitány által a „lakosság életét zavaró kisebb fokú szabálysértések” megszüntetése végett elrendelt fokozott ellenőrzés volt érvényben.

A BRFK Rendészeti Szervek Biztosítási Osztályának tájékoztatása szerint továbbá a Biztosítási Osztály által készített biztosítási terv fokozott ellenőrzéssel kapcsolatos rendelkezést 2011. október 23-a vonatkozásában nem tartalmaz, valamint ahhoz kapcsolódóan fokozott ellenőrzés elrendeléséről szóló egyedi utasítás sem áll rendelkezésre.

A Testület az igazoltatás jogszerűségét mindkét hivatkozott jogalap, tehát az Rtv. 29.§-a és 30.§-a vonatkozásában értékelte.

a) Az Rtv. 30. § (1)-(2) bekezdése szerint a rendőrség a bűncselekmény elkövetőjének elfogása és előállítására, vagy a közbiztonságot veszélyeztető cselekmény vagy esemény

megelőzése, megakadályozása érdekében a rendőri szerv vezetője által meghatározott nyilvános helyen vagy a közterület kijelölt részén az oda belépőket vagy az ott tartózkodókat igazoltathatja. A rendőrség ezen cél elérése érdekében épületet, építményt, helyszínt, csomagot és járművet átvizsgálhat.

A Szolgálati Szabályzat 26. § (1) bekezdése szerint a fokozott ellenőrzés összehangolt és koncentrált rendőri szolgálati tevékenység, amelynek során a rendőrhatóság illetékességi területét vagy annak egy részét lezárják, és az ott tartózkodókat igazoltatják.

A jogszabályi háttér – ahogyan arra a Testület korábbi állásfoglalásaiban már számos alkalommal utalt – meglehetősen tág teret biztosít a fokozott ellenőrzések alkalmával foganatosítható rendőri intézkedéseknek, ezen belül is elsősorban az igazoltatásnak. Ennek keretében az állomány tagjainak nem kell olyan mértékig mérlegelniük az igazoltatás konkrét okainak meglétét, mint egy olyan igazoltatás során, amelyet saját kezdeményezésre, az Rtv. 29. §-a alapján foganatosítanak, mert a fokozott ellenőrzés egyfajta „mögöttes felhatalmazást” jelent.

Ez a felhatalmazás ugyanakkor nem korlátlan, hiszen a fokozott ellenőrzés is célhoz kötött rendőri intézkedés, amely cél érvényre juttatása a fokozott ellenőrzés jegyében végrehajtott intézkedéseknek is keretet szab. Vizsgálható tehát, hogy a fokozott ellenőrzés keretében foganatosított konkrét igazoltatás nem volt-e egyértelműen indokolatlan a fokozott ellenőrzés céljainak fényében.

A konkrét esetben a rendelkezésre bocsátott iratok alapján egyértelműen megállapítható volt, hogy a sérelmezett események idején nem volt érvényben olyan fokozott ellenőrzés, amelynek célja megfelelne a rendőri jelentésekbe foglalt hivatkozásoknak, s amelyet az október 23-i ünnepességek kapcsán rendelték volna el.

A Testület álláspontja szerint tehát a panaszos igazoltatása a fokozott ellenőrzés alapján jogszerűtlen volt, mivel egyrészt nem volt az október 23-i események kapcsán elrendelve fokozott ellenőrzés, másrészt egyébként sem volt olyan fokozott ellenőrzés elrendelve, ami az adott helyzetben jogalapot teremtett volna.

b) Az igazoltatás szabályait az Rtv. 29. § (1) bekezdése rögzíti. Eszerint a rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani.

A Testület utal továbbá a rendőrt terhelő intézkedési kötelezettségre, amelyet az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése szabályoz. Eszerint: a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak.

A Szolgálati Szabályzat 8. §-a szerint a rendőr az általa észlelt vagy tudomására jutott és hivatalból üldözendő bűncselekményről – ha az elkövető ismert, annak megjelölésével –

feljelentést tesz, vagy ha a nyomozó hatóság tagja, úgy hivatalból megteszi a szükséges intézkedéseket a büntetőeljárás megindítása érdekében. A rendőr a magánindítványra büntethető bűncselekmény észlelése esetén a feljelentés megtételére jogosult kérésére megadja a szükséges felvilágosítást. Ha a szándékos bűncselekmény elkövetésének helyszínén tetten ért vagy a menekülő elkövető elfogására nincs mód, a rendőr haladéktalanul intézkedik az elfogás és – szükség esetén – a helyszín biztosítása iránt. A 9. §-a szerint pedig a rendőr szabálysértés észlelése esetén feljelentést tesz, vagy – jogszabály által meghatározott esetekben – helyszíni bírságot szab ki. A szabálysértést észlelő rendőr figyelmeztetést azon szabálysértés esetén alkalmazhat, amely miatt helyszíni bírságot szabhat ki.

A Testület felhívja a figyelmet arra is, hogy a Szolgálati Szabályzat fentebb említett „bűncselekmény vagy szabálysértés észlelése” fordulata nyilvánvalóan nem jelenti azt, hogy az adott bűncselekménynek, illetőleg szabálysértésnek valójában fenn is kell állnia, elegendő ugyanis szemrevételezéssel és a rendelkezésre álló vizsgáló eszközökkel az arra megalapozottan utaló körülmény észlelése.

A rendőri jelentések nem említenek olyan körülményt vagy adatot, ami alapján a konkrét esetben az Rtv. 29. §-ának bármelyik fordulata alkalmazható lett volna. A jelentések csupán azt rögzítik, arról érkezett bejelentés, hogy szélsőjobbaldali jegyeket ruházatukon viselő csoportok állnak az aluljáróban, illetve azt, hogy az intézkedést azért kezdeményezték, hogy ezen személyek nehogyan megzavarják a békés demonstrációt. (Amit egyébként a hungarista Pax Hungaria Mozgalom tartott.²) A csatolt videofelvételek ugyanakkor azt mutatják, hogy a panaszos igazoltatása már folyamatban volt, amikor a leírásnak megfelelő – és vélhetően a demonstrációra igyekvő – csoport megjelent a metróaluljáróban.

A jelentések a panaszos vonatkozásában nem tartalmaznak olyan utalást, ami felvetné, hogy a panaszos az intézkedést megelőzően tanúsított magatartásával sértette a közrendet, a közbiztonságot veszélyeztető magatartást tanúsított, és bűncselekmény vagy szabálysértés elkövetésével volt gyanúsítható. A 29. § három további fordulatának alkalmazása jelen esetben szintén egyértelműen kizárható volt.

A körülmények ismeretében tehát a Testület a panaszos igazoltatását az Rtv. 29. §-ában foglalt rendelkezésekre alapítva sem értékelte jogszerűnek.

Mivel a panaszos igazoltatásának jogalapját a Testület megítélése szerint sem az Rtv. 29. §-a, sem pedig a 30. § szerinti fokozott ellenőrzés nem teremtette meg, az intézkedés következtében kétség kívül megvalósult személyes adatok védelméhez fűződő jogának megsértése.

c) A panaszos lakcímkártyáját érintő kifogás kapcsán az alábbi megállapításokra jutott a Testület.

² www.paxhungarica.org : „A PHM az ősi magyar alkotmányosság talaján áll, Magyarország utolsó törvényes államfőjeként Szálasi Ferencet fogadja el.” „A PHM célja ebből fakadóan az alkotmányosság helyreállítása, a Hungarista Munkaállam létrehozása és a Pax Hungarica kivívása - jog és kenyérbiztos hazát adni a Kárpát-medencében otthonra talált, egymásra utalt népeknek.”

A panaszos beadványában előadta, hogy az intézkedő rendőr annak ellenére kérte tőle a lakcímkártyáját, hogy jelezte a rendőrnek, hogy ehhez nincs joga, mivel azonban a kérést többször megismételte, végül odaadta neki.

A szolgálatparancsnok jelentése ezzel szemben azt rögzíti, hogy a panaszos kérdőre vonta a W. F. őrnagyot, hogy a r. főtörzszászlós miért vette el tőle a lakcímkártyáját. A r. főtörzszászlós közölte, hogy ő nem kérte a lakcímkártyát, azt a panaszos önként adta át. A r. őrnagy kérdőre vonta a panaszost, hogy a lakcímkártyát önként adta-e át, vagy a rendőrök kérték el. A panaszos közölte, hogy önként adta át, de akarata ellenére, és kérdezte, hogy azt visszakérheti-e. Erre a r. főtörzszászlós azt válaszolta, hogy természetesen, hiszen nincsen rá szükségük, és a nála lévő, priorálásra váró igazolványhalmazból kikereste a panaszos lakcímet igazoló hatósági igazolványát, majd visszaszolgáltatta azt.

A panaszost igazoltató r. főtörzszászlós a Testület megkeresése kapcsán készült jelentésében szintén úgy nyilatkozott, hogy a panaszostól csak a személyazonosság igazolására alkalmas igazolványt kérték el.

Az intézkedésről rendelkezésre álló felvételeken nem látható az igazoltatás kezdete, így az sem, hogy valóban kérték-e a panaszostól a rendőrök a lakcímkártyáját, vagy hogy azt a panaszos önként adta-e át. Az viszont látszik, hogy a priorálást követően a panaszosnak visszaadják a személyi igazolványát, illetve, hogy miután a panaszos rögzíti a rendőrök nevét és azonosító számát, visszarakja az irattartó tokjába a személyi igazolványát és a lakcímkártyáját, amelyet addig a kezében tartott.

A Szolgálati Szabályzat 25. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az igazoltatás során a rendőr elkéri az igazoltatott személyazonosító igazolványát vagy egyéb, a személyazonosságot hitelt érdemlően igazoló okmányát. Ha az okmány valódisága vagy az igazoltatott személyazonossága kétséges, a rendőr ellenőrző kérdéseket tehet fel, felszólítja az igazoltatott személyt adatainak bemondására, a bemondott adatokat az okmánnyal összehasonlítja. Az intézkedés során minden esetben ellenőrizni kell az igazoltatott személy és a bemutatott okmány adatait a Schengeni Információs Rendszerben (SIS), a körözési információs rendszerben, valamint – szükség szerint – a személyi adat- és lakcím nyilvántartásban vagy az okmány-nyilvántartásban.

Jelen esetben a videofelvételek és a panaszosi és a rendőri előadás is egybehangzó a tekintetben, hogy a panaszos átadta a lakcímkártyáját a rendőröknek. Ugyanakkor abban a kérdésben, hogy a panaszos ezt önként tette, vagy pedig rendőri felszólításra az előadások között olyan mértékű ellentét van, és amelynek feloldásában a videofelvétel sem nyújt segítséget, hogy a rendelkezésre álló szűkös bizonyítási eszközök alapján nem lehet az eseményeket utólagosan kétséget kizáróan rekonstruálni.

Mindezek ellenére a Testület álláspontja szerint, mivel az igazoltatásra kellő jogalap nélkül került sor, mindenképpen sérült a panaszos személyes adatok védelméhez fűződő joga, annak ellenére, hogy a történéseket e körben nem lehetett teljes bizonyossággal utólagosan rekonstruálni.

2) A panaszos sérelmezte, hogy a rendőrök nem azonosították magukat az intézkedés kezdetekor, és nem közölték megfelelően az intézkedés okát.

A panaszossal szemben intézkedő rendőr, illetve a szolgálatparancsnok viszont úgy nyilatkozott, hogy D. Zs. r. főörzszászlós az intézkedését tisztelgással, a panaszos nemének és a napszaknak megfelelő köszönéssel kezdte meg, majd panaszost tájékoztatta, hogy a fent említett, gyülekezési jog hatálya alá tartozó rendezvényekkel kapcsolatban elrendelt fokozott ellenőrzés keretében igazoltatást fog végrehajtani, és felszólította a panaszost, hogy a személyazonosságát hitelt érdemlően igazolja.

A rendelkezésre álló videofelvételen az látható, hogy a panaszos felírja az intézkedő rendőrök azonosítószámát, illetve nevét, ugyanakkor az intézkedés kezdetéről nem áll rendelkezésre felvétel.

Az Rtv. 20. § (2)-(3) bekezdései szerint a rendőr az intézkedés megkezdése előtt - ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor - köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Az V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az e törvény szerinti panasz lehetőségéről. A rendőr köteles - ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti - intézkedése megkezdése előtt szolgálati igazolványát vagy azonosító jelvényét felmutatni. Ha a rendőr szolgálati igazolványának vagy azonosító jelvényének felmutatása az intézkedés megkezdése előtt veszélyeztetné az intézkedés eredményességét, úgy azt az intézkedés befejezésekor köteles felmutatni.

A Testület a rendelkezésére álló bizonyítási eszközök szűkös volta miatt nem tudta feloldani az események rekonstruálása során a rendőri és a panaszosi előadás közötti ellentmondást tekintetben, hogy a rendőrök azonosították-e magukat az intézkedés kezdetén, illetve megjelölték-e az intézkedés okát.

A Testület mindezek alapján nem tudott megnyugtatóan állást foglalni abban a kérdésben, hogy a rendőrök betartották-e az Rtv. 20. §-ában rögzített előírásokat, ezért a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét nem tudta megállapítani.

IV.

A Testület álláspontja szerint a panaszos igazoltatására megfelelő jogalap hiányában került sor, ezért sérült a személyes adatok védelméhez való joga.

Ugyanakkor a Testület további bizonyítékok nélkül nem tudta megállapítani, hogy az intézkedő rendőrök betartották-e az Rtv. 20. §-ban rögzített előírásokat, ezért a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét nem tudta megállapítani.

Mindezek miatt a Testület az Rtv. 93. §-ának (2 bekezdése szerint a rendelkező részben foglaltak szerint döntött.

Budapest, 2012. május 23.

Dr. Juhász Imre
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes, előadó testületi tag

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET